

Hermeneutika

Jak správně rozumět textu

Žánr – literární druh – odborný text

Žánry vykazují stejné znaky:

- srovnatelný záměr (*vědecky přesně popsat či vysvětlit nějaký jev*)
- stejnou strategii vnějšího i vnitřního uspořádání (*úvod, závěr, číslované kapitoly*)
- podobný styl komunikace se čtenářem (*věcný, nestranný, bez emocí*)
- podobný slovník (*odpovídající danému oboru*)
- podobnou sociální funkci , prostor, kde nacházejí uplatnění (*školy, vědecká pracoviště*)

Žánr je výsledkem ustálené tradice.

- Spojuje autora a čtenáře.
- Bez znalosti a respektování této tradice nelze text správně vytvářet.

Kontextualita

Odborný text

utváříme na základě textu jiných autorů – **kontextualita**.

- **Pro porozumění a při výběru textu jiných autorů se ptáme:**
 - Na základě jakých **zkušeností** vznikl text, z kterého čerpám (autor).
 - O jakých skutečnostech text **referuje** (problémy, fakta, výzkumy).
 - Jaký má autor záměr – **pragmatiku** (záměr, s nímž byl napsán).
 - Jaké činí **závěry** .
-
- Jakými argumenty může podložit můj text - **citace**

Moje zkušenost a zkušenost autora

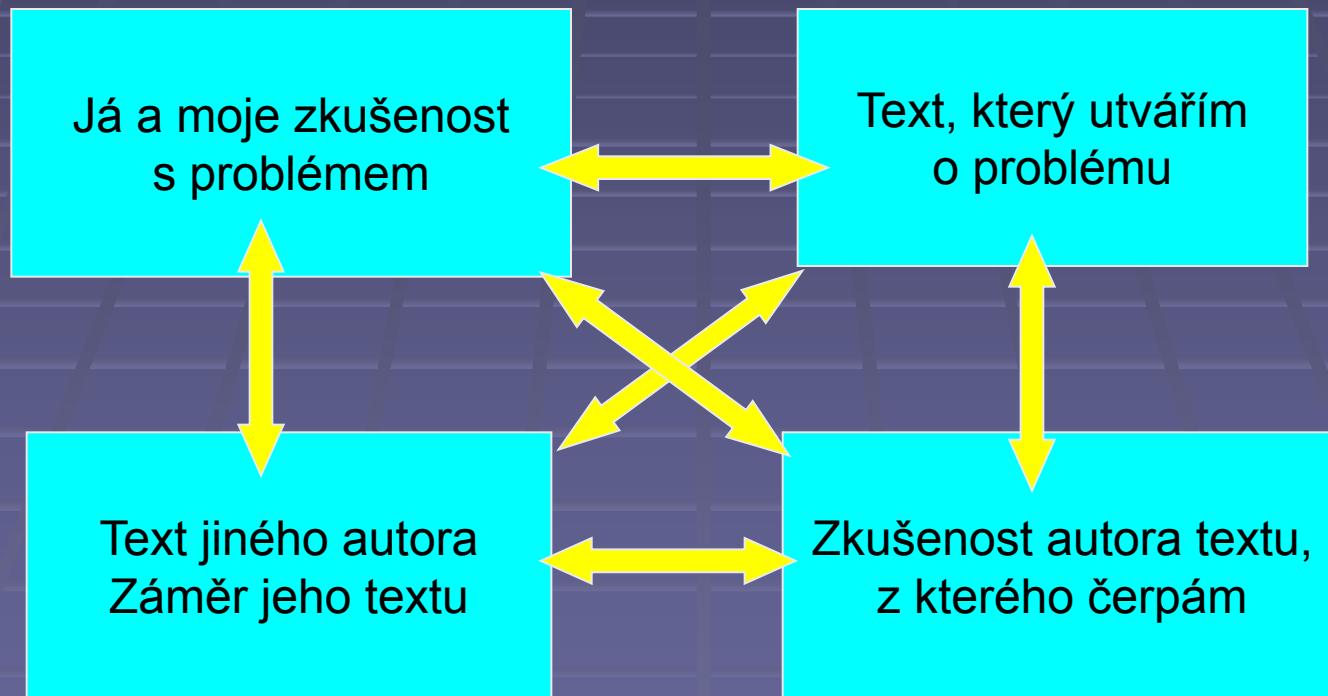
Než se začnu textem zabývat, ujasním si

co si o vybraném tématu myslím
jakou s ním mám zkušenost

- **Předsudky a předporozumění.**
- Pojmenované předsudky se stávají předporozuměním a přestávají svazovat.
- Při čtení záleží na ochotě předběžné soudy opravovat a **znovu se lépe ptát**
 - po zkušenosti autora, která stojí za textem
 - po tom, co pro nás tato zkušenost znamená

Hermeneutický čtyřúhelník

Co je ve hře při práci s textem

Text jako partner dialogu

Text se stává mým protějškem

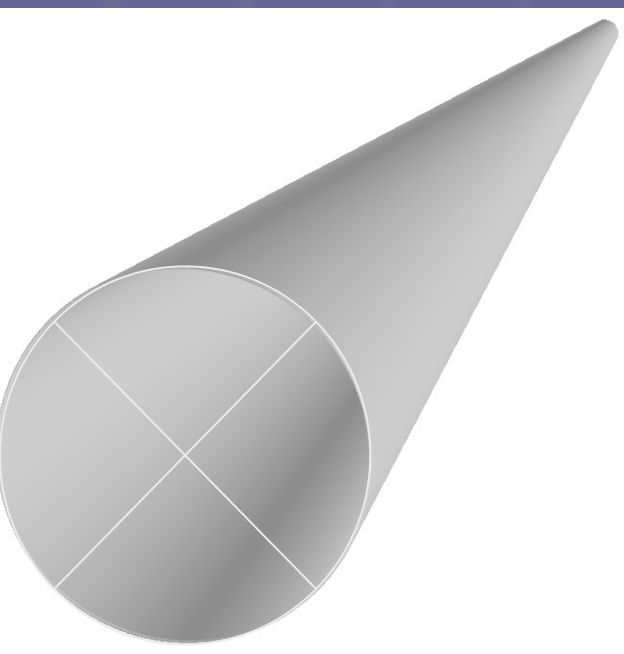
hledám **smysl** toho, co říká

přivlastňuji si jeho myšlenky

umožňuje mi dívat se očima druhého (i sama na sebe)

přispívá k mému sebepochopení

vede mě k životním změnám

Hermeneutický kruh

Při porozumění textu je vysoce aktivní prací, protože
text nás zapojuje do procesu vytváření smyslu.

- Smysl není zcela jasně předem dán, text k němu jen ukazuje a zve nás, abychom jej **nově pochopili a vyjádřili ve své situaci.**

Při porozumění textu postupujeme od jednotlivých částí k „duchu celku“

Od celku pak můžeme správně nahlédnout jednotlivou část.

- Nejdříve se ptáme, jaký význam má a k čemu směřuje celek
- A odtud potom zhodnotíme, co říkají k celku jednotlivé části.

Záměr a estetika textu

Abychom mohli sledovat smysl (záměr) odborného textu , musíme respektovat jeho estetiku.

1. Struktura textu (úvod, kapitoly, závěr)
 2. Utváření nadpisů kapitol a podkapitol
 3. Volba určitých slov (odborných, spisovných, hovorových)
 4. Jejich uspořádání v rámci věty (slovosled, opakování)
 5. Délka vět a souvětí a jejich rytmus
 6. Grafická úprava
- Žánr utváří specifickou estetiku textu.
 - Estetiku textu nelze ignorovat, je součástí jeho smyslu – záměru.

Odkaz

- Více:
 - Prof. Petr POKORNÝ: Hermeneutika